

WYMAGANIA EDUKACYJNE

ROK SZKOLNY: 2026/2027

KLASA: II NLO

PRZEDMIOT: **historia**

UCZĄCY: Katarzyna Cabaj

1. ZAKRES WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		dopuszczająca	dostateczna	dobra	bardzo dobra	celująca
			Uczeń spełnia wymagania określone na ocenę dopuszczającą, a ponadto:	Uczeń spełnia wymagania określone na ocenę dostateczną, a ponadto:	Uczeń spełnia wymagania określone na ocenę dobrą, a ponadto:	Uczeń spełnia wymagania określone na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:
	- mimo wyraźnych braków w wiedzy potrafi przy pomocy nauczyciela odtworzyć wiadomości konieczne, istotne dla dalszego kształcenia; - wykazuje się niewielką znajomością faktografii i terminologii oraz w bardzo ograniczonym zakresie i z licznymi błędami lokalizuje fakty w czasie i przestrzeni; - z pomocą nauczyciela formułuje powierzchowne wnioski i oceny;	- wykazuje się znajomością podstawowych wymagań programowych; - w ograniczonym zakresie i z błędami posługuje się faktografią i terminologią oraz lokalizuje wydarzenia w czasie i przestrzeni; - dostrzega zasadnicze zależności przyczynowo-skutkowe; - w niewielkim zakresie poprawnie wnioskuje i ocenia wydarzenia, zjawiska i procesy; posługuje się przeciętnym językiem i niewielkim zasobem terminologii historycznej;	- wykazuje się znajomością podstawowych i dopełniających wymagań programowych; - poprawnie stosuje pojęcia i terminy historyczne oraz umiejscawia wydarzenia w czasie i przestrzeni; - w sposób odtworczy dostrzega związki i zależności między faktami i wydarzeniami oraz dokonuje analizy i syntezy omawianych zjawisk i procesów; - potrafi logicznie, ale nie w pełni samodzielnie, formułować oceny i wnioski	wykazuje się wiedzą i umiejętnościami ujętymi w planie jako wymagania podstawowe, dopełniające i rozszerzające; - bezbłędnie posługuje się faktografią i terminologią historyczną - swobodnie lokalizuje wydarzenia w czasie i przestrzeni; - w sposób pełny, rzetelny i wnikliwy analizuje i interpretuje wydarzenia, zjawiska i procesy oraz podejmuje próby samodzielnego	- spełnia wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą, - swobodnie i poprawnie operuje faktografią i terminologią; - dostrzega związki i zależności między zjawiskami z różnych dziedzin życia (polityka, społeczeństwo, gospodarka, kultura); - wykazuje się samodzielnością i wnikliwością w selekcjonowaniu i interpretacji wydarzeń, zjawisk i procesów;	

		- wyciąga proste wnioski z informacji zaczerpniętych z różnych źródeł;	- analizuje i interpretuje źródła historyczne; - w wypowiedziach prawidłowo posługuje się terminologią historyczną;	- oceniania i wnioskowania; - umiejętnie stosuje argumentację i doszukuje się analogii w omawianiu wydarzeń, zjawisk i procesów; - samodzielnie podejmuje działania zmierzające do poszerzenia i pogłębienia swojej wiedzy; - bezbłędnie analizuje i interpretuje różnego rodzaju źródła historyczne, ocenia ich wiarygodność i przydatność; - potrafi skorelować wiedzę historyczną z wiedzą z pokrewnych przedmiotów;	- prezentuje problemy, procesy i zjawiska w szerokim kontekście; - potrafi samodzielnie formułować wnioski, porównywać i oceniać postacie, zjawiska i wydarzenia; - w sposób przemyślany i wskazujący na rozumienie problemu prezentuje i uzasadnia swoje stanowisko; - potrafi odnieść się krytycznie do ocen i opinii innych ludzi; - samodzielnie i w przemyślany sposób integruje wiedzę i umiejętności z różnych źródeł;
--	--	--	--	---	---

Rozdział I. Europa i Nowy Świat

Wielkie odkrycia geograficzne	Wielkie odkrycia geograficzne i ich przyczyny	– chronologicznie porządkuje wyprawy Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana	– przedstawia przebieg wyprawy Krzysztofa Kolumba, Ferdynanda Magellana	– identyfikuje postać Bartolomeu Diasa, – ocenia skutki wielkich wypraw dla Europejczyków i Nowego Świata.	– identyfikuje Ameriga Vespucciego	– charakteryzuje skutki wielkich odkryć uwzględniając aspekt pol., gosp. społ. i kulturowy
Podboje kolonialne i ich skutki	Handel kolonialny Niewolnictwo Skutki ekspansji kolonialnej	stosuje pojęcia: <i>konkwista</i> , – ocenia postępowanie Europejczyków wobec rdzennych mieszkańców Ameryki	– wskazuje na mapie podział Europy będący konsekwencją dualizmu w rozwoju gospodarczym kontynentu	– porównuje rozwój gospodarczy dwóch sfer ekonomicznych XVI-wiecznej Europy	– lokalizuje w czasie zakaz czynienia niewolników z Indian (1543)	– ocenia skutki ekspansji kolonialnej dla Europejczyków i ludów kolonizowanych
Kultura i sztuka renesansu	Początki odrodzenia Literatura Sztuka renesansu Architektura	– stosuje pojęcia: <i>odrodzenie (renesans)</i> , <i>humanizm</i> , <i>teoria heliocentryczna</i>	– identyfikuje Williama Szekspira, Jana Gutenberga	– stosuje pojęcie <i>makiawelizm</i> – identyfikuje postacie: Niccola Machiavellego,	– opisuje najważniejsze dokonania i odkrycia naukowe okresu renesansu	– porównuje rozwój sztuki i literatury renesansu w różnych krajach europejskich

	Nauka	– przedstawia osiągnięcia Mikołaja Kopernika, Michała Anioła, Leonarda da Vinci	– wyjaśnia, jakie znaczenie miało wynalezienie druku – wyjaśnia, czym charakteryzował się tzw. <i>człowiek renesansu</i>	– wyjaśnia, dlaczego Włochy stały się kolebką renesansu		
Reformacja w Europie	Luter i początki reformacji Luteranizm Kalwinizm Anglikanizm	– stosuje pojęcia: <i>reformacja, luteranizm, kalwinizm, anglikanizm</i> – identyfikuje postacie: Marcina Lutra, Jana Kalwina, Henryka VIII – wyjaśnia, jakie były skutki reformacji	– stosuje pojęcia: <i>celibat, odpust, zbór, protestanci, sekularyzacja</i> , – lokalizuje w czasie: wystąpienie M. Lutra – przedstawia osiągnięcia Marcina Lutra, Jana Kalwina, Henryka VIII – omawia zasady luteranizmu, kalwinizmu i anglikanizmu	– stosuje pojęcia: <i>symonia, purytanizm</i> , – wyjaśnia, w jaki sposób wynalazek druku wpłynął na rozprzestrzenianie się idei reformacyjnych	– omawia przebieg reformacji w Europie – wyjaśnia, co odróżniało religijność protestancką od katolickiej	– porównuje zasady nowych wyznań: luterskiego, kalwińskiego – ocenia społeczne i polityczne skutki reformacji
Reforma katolicka	Kontrreformacja Sobór trydencki Inkwizycja i cenzura	– stosuje pojęcia: <i>kontrreformacja, inkwizycja, indeks ksiąg zakazanych</i> – wymienia działania podjęte przez Kościół katolicki wobec reformacji	– stosuje pojęcia: <i>reforma katolicka, hugenoci, jezuici</i> – identyfikuje postacie: Ignacego Loyoli, Małgorzaty Wależjuszki, Henryka Burbona – przedstawia osiągnięcia Ignacego Loyoli	– przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wojny religijnej w Niderlandach i Francji	– identyfikuje postacie: Giordana Bruna, Andrzeja Boboli – omawia zmiany w religijności katolickiej po soborze trydenckim	– ocenia rolę soboru trydenckiego w realizacji reformy katolickiej – ocenia stosunek Kościoła katolickiego do reformacji
Rozdział II. „Złoty wiek” Rzeczypospolitej						
Ostatni Jagiellonowie	Panowanie synów Kazimierza Jagiellończyka Walka o wpływy nad Bałtykiem Początki odrodzenia na ziemiach polskich Szkolnictwo i nauka Literatura renesansu	– stosuje pojęcia: <i>hołd pruski, teoria heliocentryczna, arras</i> – lokalizuje w czasie: hołd pruski (1525) – identyfikuje postacie: Zygmunta Starego, Albrechta Hohenzollerna, Zygmunta Augusta, Mikołaja Kopernika, Mikołaja Reja, Jana Kochanowskiego	– stosuje pojęcie <i>Dominium Maris Baltici</i> – lokalizuje w czasie: zjazd wiedeński (1515), wojnę pruską (1519–1521), I wojnę północną (1563–1570) – identyfikuje postacie: Jana Olbrachta, Aleksandra I Jagiellończyka, Bony Sforzy, Andrzeja Frycza Modrzewskiego,	– stosuje pojęcia: <i>Komisja Morska, literatura sowizdrzalska</i> – omawia przyczyny i skutki wypraw Jana Olbrachta na Mołdawię – charakteryzuje stosunki polsko-habsburskie za panowania Zygmunta Starego	– lokalizuje w przestrzeni tereny, które Polska i Litwa utraciły w pierwszej połowie XVI w. – przedstawia politykę zagraniczną Aleksandra Jagiellończyka – przedstawia konsekwencje konfliktów	– ocenia stosunki Polski z sąsiadami na przełomie XV i XVI w. – ocenia, czy władcy Polski dostrzegali zagrożenie ze strony Prus – ocenia osiągnięcia renesansu polskiego – wyjaśnia, dlaczego Zamość

		– przedstawia polityczne konsekwencje hołdu pruskiego – wymienia osiągnięcia kultury renesansu w Polsce	Stanisława Orzechowskiego – przedstawia osiągnięcia Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta – omawia politykę bałtycką prowadzoną przez Zygmunta Augusta – przedstawia przyczyny i skutki wojny o Inflanty – omawia rozwój literatury renesansowej w Polsce	– wyjaśnia, w jakich okolicznościach Jagiellonowie utracili wpływy w Czechach i na Węgrzech – przedstawia okoliczności sekularyzacji Inflant – wyjaśnia, skąd czerpali wzorce polscy zwolennicy idei renesansowych	zbrojnych toczonych przez Zygmunta Starego z Moskwą, Krzyżakami, Mołdawią i Turcją – wymienia charakterystyczne cechy architektury renesansowej w Polsce	jest przykładem tzw. miasta idealnego
Demokracja szlachecka	Wzrost znaczenia szlachty Początki parlamentaryzmu Stan szlachecki Ruch egzekucyjny	– stosuje pojęcia: <i>sejm walny, izba poselska, senat, sejmik, konstytucja, elekcyjność tronu, demokracja szlachecka</i> – lokalizuje w czasie: przywileje cerekwicko-nieszawskie (1454), konstytucja <i>Nihil novi</i> (1505) – identyfikuje postacie: Zygmunta Starego, Zygmunta Augusta - kształtowaniu się demokracji szlacheckiej w Polsce - odegrała konstytucja <i>Nihil novi</i>	– stosuje pojęcia: <i>sejm zwyczajny, sejm nadzwyczajny, magnateria, szlachta średnia, przywilej sądowy, rokosz, ruch egzekucyjny, wojsko kwarciane</i> – wymienia instytucje polskiego parlamentaryzmu – wynikała i na czym polegała uprzywilejowana pozycja szlachty w Rzeczypospolitej – przedstawia osiągnięcia ruchu egzekucyjnego	– stosuje pojęcia: <i>prawo ziemskie, egzekucja dóbr, nobilitacja, szlachta zagrodowa, szlachta gołota, królewszczyzny</i> – przedstawia przyczyny wzrostu znaczenia szlachty w XVI w. – opisuje kompetencje sejmu walnego – wyjaśnia, jaką rolę w polskim systemie politycznym odgrywały sejmiki – charakteryzuje rozwarstwienie stanu szlacheckiego	– stosuje pojęcie <i>elekcja vivente rege</i> – omawia najważniejsze przywileje nadane polskiej szlachcie przez królów – charakteryzuje rolę szlachty w społeczeństwie Rzeczypospolitej – wskazuje cele ruchu egzekucyjnego	– wyjaśnia, na czym polegała specyfika rozwiązań ustrojowych przyjętych w Rzeczypospolitej – ocenia funkcjonowanie demokracji szlacheckiej
Reformacja i kontrreformacja w Rzeczypospolitej	Luteranizm i kalwinizm w Polsce Bracia polscy Tolerancja religijna Unia brzeska	– stosuje pojęcie <i>konfederacja warszawska</i> – lokalizuje w czasie konfederację warszawską (1573)	– stosuje pojęcia: <i>bracia polscy (arianie), unia brzeska, wolność religijna, ekumenizm</i> – omawia ugodę sandomierską, unię brzeską	– wyjaśnia, z jakich powodów ludność różnych narodowości oraz wyznań i religii osiedlała się w Rzeczypospolitej	– lokalizuje w czasie rozłam kalwinów i arian – wyjaśnia, jaki stosunek mieli polscy władcy do rozprzestrzeniania	– wyjaśnia, w jaki sposób ustrój Polski wpływał na rozwój reformacji – ocenia tolerancję wyznaniową w Polsce w

Absolutyzm we Francji	Początki rządów Burbonów Francja kardynała Richelieu Pierwszy minister Mazarin Rządy Ludwika XIV Colbert i merkantylizm	– stosuje pojęcia: <i>absolutyzm</i> – identyfikuje postacie: Armanda de Richelieu, Ludwika XIV – wymienia uprawnienia Ludwika XIV jako władcy absolutnego	– stosuje pojęcia: <i>intendant, merkantylizm</i> – charakteryzuje działalność kardynała Armanda de Richelieu – charakteryzuje rządy osobiste Ludwika XIV – wyjaśnia, na czym polegała polityka merkantylizmu – wymienia działania, jakie podjął Jean-Baptiste Colbert w celu realizacji polityki merkantylizmu	– stosuje pojęcia: <i>fronda, szlachta urzędnicza, polityka reunionów</i> – przedstawia, w jaki sposób doszło do powstania we Francji monarchii absolutystycznej – charakteryzuje ustrój Francji za czasów Ludwika XIV – charakteryzuje politykę zagraniczną Ludwika XIV	– wyjaśnia, w jaki sposób panowanie Henryka IV Burbona wpłynęło na pozycję Francji w Europie – wyjaśnia, w jaki sposób społeczeństwo francuskie zareagowało na rządy absolutne – wyjaśnia, czym była tzw. polityka reunionów i jak się zakończyła dla Francji	– ocenia korzyści i zagrożenia, jakie dla państwa niesło skupienie władzy w rękach jednej osoby
Wojna trzydziestoletnia	Rzesza Niemiecka przed wybuchem wojny Wojna trzydziestoletnia Pokój westfalski Skutki wojny trzydziestoletniej	– wskazuje na mapie państwa uczestniczące w wojnie trzydziestoletniej – przedstawia przyczyny i skutki wojny trzydziestoletniej	– stosuje pojęcia: <i>Unia Protestancka, Liga Katolicka, defenestracja praska</i> – lokalizuje w czasie i przestrzeni pokój westfalski (1648) i jego postanowienia – identyfikuje postać Gustawa II Adolfa	– lokalizuje w czasie etap wojny trzydziestoletniej: czeski (1618–1624) – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Białą Górą (1620) – omawia sytuację w Rzeszy Niemieckiej przed wybuchem wojny trzydziestoletniej	– stosuje pojęcie <i>edykt restytucyjny</i> – identyfikuje postacie: Rudolfa II Habsburga, Ferdynanda II Habsburga, Fryderyka V Wittelsbacha	– ocenia skutki wojny trzydziestoletniej – ocenia znaczenie wojny trzydziestoletniej dla dziejów krajów takich jak Niemcy i Czechy
Rewolucja angielska i monarchia parlamentarna	Anglia na przełomie XVI i XVII w. Rządy Stuartów Wojna domowa w Anglii Dyktatura Cromwella Restauracja Stuartów	– stosuje pojęcie <i>monarchia parlamentarna</i> – wyjaśnia, jaką rolę w przebiegu rewolucji odegrał Oliver Cromwell – przedstawia skutki rewolucji angielskiej (wskazując na związki przyczynowo-	– stosuje pojęcia: <i>Armia Nowego Wzoru, Akt nawigacyjny, chwalebna rewolucja</i> – wymienia przyczyny rewolucji angielskiej – przedstawia najważniejsze etapy rewolucji w Anglii	– stosuje pojęcia: <i>ogradzanie, gentry, torysi, wigowie</i> – przedstawia przemiany gospodarcze i społeczne w Anglii na początku XVI w. – przedstawia przebieg rewolucji angielskiej	– lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę pod Naseby (1645), atak wojsk Cromwella na Irlandię (1649) i Szkocję (1650) – identyfikuje postać Anny Stuart – omawia napięcia religijne i	– ocenia znaczenie rewolucji angielskiej

	Monarchia parlamentarna	skutkowe w ramach tego procesu)	– wyjaśnia, na czym polegała chwalebna rewolucja – wymienia postanowienia Deklaracji Praw	– charakteryzuje dyktaturę Olivera Cromwella – omawia okoliczności, w jakich doszło do restauracji Stuartów	polityczne w Anglii w przededniu rewolucji – charakteryzuje rolę parlamentu w rewolucji angielskiej	
Kultura Europy w XVII wieku	Barok w malarstwie, rzeźbie, architekturze Literatura, muzyka i teatr Nauka w XVII wieku	– stosuje pojęcie <i>barok</i> – lokalizuje w czasie barok w Europie (od końca XVI do początku XVIII w.) – identyfikuje postacie: Galileusza, Izaaka Newtona – wymienia cechy charakterystyczne sztuki baroku	– stosuje pojęcia: <i>empiryzm, racjonalizm</i> – identyfikuje postacie: Berniniego, Rubensa, Rembrandta, Moliera, Jana Sebastiana Bacha, Francisa Bacona, Kartezjusza – przedstawia cechy charakterystyczne malarstwa i rzeźby z okresu baroku	– stosuje pojęcia: <i>malarstwo iluzjonistyczne, rokoko</i> – wyjaśnia, dlaczego barok nazywano epoką przeciwieństw – charakteryzuje osiągnięcia nauki w okresie baroku – omawia myśl filozoficzną epoki baroku	– identyfikuje postacie: Caravaggia, Velázquez, Jana Vermeera, Jeana de la Fontaine’a, Antonia Vivaldiego – wyjaśnia, dlaczego sztuka w XVII w. rozwijała się odmiennie w krajach katolickich i protestanckich	– ocenia wpływ kultury baroku na mentalność XVII-wiecznych Europejczyków – przedstawia osiągnięcia literatury muzyki i teatru w okresie baroku
Rozdział IV. Od potęgi do klęsk Rzeczypospolitej						
Rzeczpospolita na przełomie XVI i XVII wieku	Podwójna elekcja Konflikt Batorego z Gdańskiem Reformy wewnętrzne Stefana Batorego Wojna z Moskwą Panowanie Zygmunta III Wazy Rokosz Zebrzydowskiego	– stosuje pojęcie <i>piechota wybraniecka</i> – identyfikuje postacie: Stefana Batorego, Zygmunta III Wazy – omawia przyczyny i skutki wojny Stefana Batorego z Rosją – wymienia cele polityki zagranicznej Zygmunta III Wazy	– podaje chronologię wydarzeń elekcję Anny Jagiellonki i Stefana Batorego (1575), rozejm w Jamie Zapolskim (1582), elekcję Zygmunta III Wazy (1587), rokosz Zebrzydowskiego (1606–1608) – wyjaśnia, jaką rolę za panowania Stefana Batorego i Zygmunta III Wazy odgrywał w państwie Jan Zamojski	– stosuje pojęcia: <i>banicja, regaliści, popularyści</i> – identyfikuje postać Samuela Zborowskiego – przedstawia przebieg drugiej wolnej elekcji – omawia przyczyny i skutki konfliktu Stefana Batorego z Gdańskiem	– omawia przebieg wojny Rzeczypospolitej z Moskwą za rządów Stefana Batorego – wymienia atuty kandydatury Zygmunta Wazy do tronu polskiego – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki rokoszu Zebrzydowskiego	– podaje przyczyny powstania opozycji wewnętrznej przeciwko Batoremu – wyjaśnia, dlaczego polityka Zygmunta III Wazy budziła niezadowolenie szlachty
Wojny na wschodzie	Wielka Smuta Czas dymitriad Wojna Rzeczypospolitej z Moskwą	– stosuje pojęcie <i>dymitriady</i> – identyfikuje postacie: Zygmunta III Wazy, Władysława Wazy,	– stosuje pojęcia: <i>Kozacy, rejestr kozacki</i> – identyfikuje postacie: Dymitra Samozwańca, Stanisława	– stosuje pojęcia: <i>patriarchat, Wielka Smuta</i>	– stosuje pojęcie <i>lisowczy</i> – wyjaśnia, jak doszło do Wielkiej Smuty w Rosji	– ocenia skutki wojen Rzeczypospolitej z Moskwą na początku XVII w.

	Wojna o Smoleńsk Kozacy Wybuch powstania Chmielnickiego Moskwa w konflikcie kozackim	Jana Kazimierza Wazy, Bohdana Chmielnickiego – przedstawia skutki wojen Rzeczypospolitej z Rosją w pierwszej połowie XVII w. – charakteryzuje specyfikę ludności kozackiej	Żółkiewskiego, Michała Romanowa, Jeremiego Wiśniowieckiego – opisuje przebieg i skutki wojny Rzeczypospolitej z Rosją w latach 1609–1619 – przedstawia przyczyny powstania Chmielnickiego	– przedstawia przebieg i skutki dymitriad – omawia przebieg powstania Chmielnickiego – omawia przebieg i skutki wojny z Rosją o Ukrainę	– omawia zmiany granic Rzeczypospolitej Obojga Narodów w wyniku jej wojen z Rosją w XVII w. – wymienia cele polityki wschodniej państwa za rządów Zygmunta III Wazy i Władysława IV	– ocenia politykę zagraniczną Zygmunta III Wazy – ocenia skutki wojen Rzeczypospolitej z Moskwą w XVII w. – ocenia politykę Rzeczypospolitej wobec Kozaków
Wojny ze Szwecją	Wojna o Inflanty Wojna o ujście Wisły Potop szwedzki Zniszczenia wojenne i kryzys gospodarczy Plany reform Jana Kazimierza i rokosz Lubomirskiego	– stosuje pojęcia: <i>husaria</i> , <i>oligarchia magnacka</i> , <i>liberum veto</i> – lokalizuje w czasie pierwsze zastosowanie <i>liberum veto</i> (1652), potop szwedzki (1655–1660) – identyfikuje postacie: Zygmunta III Wazy, Jana Kazimierza Wazy – wyjaśnia, jaką rolę w prowadzeniu kampanii wojennych odgrywała husaria – opisuje zniszczenia Rzeczypospolitej po potopie szwedzkim	– stosuje pojęcia: <i>wojna podjazdowa</i> , <i>ksenofobia</i> – identyfikuje postacie: Jana Karola Chodkiewicza, Gustawa II Adolfa, Karola X Gustawa, Stefana Czarnieckiego, Władysława Sicińskiego – wymienia przyczyny wybuchu wojny polsko-szwedzkiej o Inflanty – przedstawia osiągnięcia Jana Kazimierza – wyjaśnia, dlaczego oblężenie Jasnej Góry stało się momentem przełomowym w przebiegu wojny ze Szwedami – omawia taktykę, jaką zastosowali Polacy w walce ze Szwedami	– stosuje pojęcia: <i>śluby lwowskie</i> – identyfikuje postacie: Stanisława Koniecpolskiego, Janusza Radziwiłła, Hieronima Radziejowskiego, Augustyna Kordeckiego, Marii Ludwiki Gonazgi, Jerzego Sebastiana Lubomirskiego – omawia przebieg wojny Rzeczypospolitej ze Szwecją o Inflanty – opisuje przebieg wojny polsko-szwedzkiej o ujście Wisły – przedstawia przebieg potopu szwedzkiego	– przedstawia okoliczności zawarcia traktatu w Radnot i jego postanowienia – wymienia postanowienia traktatów welawsko-bydgoskich i wyjaśnia ich konsekwencje dla Rzeczypospolitej – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki rokoszu Lubomirskiego – przedstawia plan reform wewnętrznych proponowany przez Jana Kazimierza	– ocenia zaangażowanie Rzeczypospolitej w wojny ze Szwecją za panowania Zygmunta III Wazy i Jana Kazimierza – ocenia postawę magnatów polskich wobec wojny ze Szwecją – ocenia konsekwencje polityczne, społeczne i gospodarcze wojen Rzeczypospolitej w XVII w.
Wojny z imperium osmańskim	Przyczyny wojen z Turcją Wojna o Mołdawię	– stosuje pojęcie <i>przedmurze chrześcijaństwa</i> , <i>jasyr</i>	– identyfikuje postacie: Stanisława Żółkiewskiego, Jana Karola Chodkiewicza,	– stosuje pojęcie <i>malkontenc</i>	– wyjaśnia, jaką rolę w polityce Jana III Sobieskiego	– ocenia skutki konfliktów Rzeczypospolitej z

	Michał Korybut Wiśniowiecki i utrata Podola Elekcja Jana III Sobieskiego i walki z Turcją Wyprawa wiedeńska Koniec wojen z Turcją	– lokalizuje w czasie i przestrzeni: bitwę pod Cecorą (1620), bitwę pod Chocimiem (1621), bitwę pod Wiedniem (1683) – identyfikuje postać Jana III Sobieskiego – wymienia przyczyny wojen polsko-tureckich – omawia przyczyny, przebieg i skutki wyprawy wiedeńskiej Jana III Sobieskiego	Michała Korybuta Wiśniowieckiego– przedstawia przebieg i skutki wojny polsko-tureckiej w latach 1620–1624 – przedstawia osiągnięcia Jana III Sobieskiego – wymienia postanowienia pokoju w Buczaczu i Karłowicach	– identyfikuje postać Marii Kazimierzy d’Arquien – wskazuje na mapie Chanat Krymski – wyjaśnia, jaki wpływ na stosunki polsko-tureckie miała militarna aktywność Tatarów i Kozaków – wyjaśnia, jak doszło do wojny z Turcją w latach 60. XVII w. i omawia jej przebieg	miała współpraca z Francji – charakteryzuje zmiany granic Rzeczypospolitej Obojga Narodów w wyniku wojen z Turcją w XVII w. – wyjaśnia, dlaczego Rzeczpospolita zaangażowała się w działalność Ligi Świętej – przedstawia znaczenie pokoju w Karłowicach dla Rzeczypospolitej i Europy	Turcją w I połowie XVII w. – ocenia znaczenie bitwy pod Wiedniem dla losów Rzeczypospolitej Obojga Narodów i Europy
Barok i sarmatyzm w Rzeczypospolitej	Sztuka barokowa Literatura polskiego baroku Nauka i oświata Sarmatyzm	– stosuje pojęcia: <i>złota wolność, sarmatyzm</i> – wymienia cechy charakterystyczne kultury sarmatyzmu – wyjaśnia, dlaczego sarmatyzm stał się ideologią szlachty polskiej	identyfikuje postacie: Jana Andrzeja Morsztyna, Jana Chryzostoma Paska – przedstawia cechy charakterystyczne dla architektury, sztuki i literatury baroku w Polsce – określa wpływ Kościoła katolickiego na szkolnictwo	– stosuje pojęcia: <i>kalwaria, orientalizacja, makaronizm</i>– lokalizuje w czasie przyjęcie uchwał soboru trydenckiego przez polski Kościół (1577)	– lokalizuje w czasie przybycie jezuitów do Polski (1564) – omawia rozwój nauki i oświaty w Rzeczypospolitej w XVII w.	– ocenia wpływ sarmatyzmu na mentalność i życie codzienne szlachty polskiej
Rozdział V. Epoka oświecenia i rewolucji						
Przemiany gospodarcze i społeczne w XVIII wieku	Eksplzja demograficzna Rewolucja przemysłowa Maszyna parowa Nowe idee ekonomiczne	– stosuje pojęcia: <i>rewolucja przemysłowa, fabryka, urbanizacja</i> – przedstawia przyczyny eksplozji demograficznej w XVIII w.	– identyfikuje postacie: Jamesa Watta, Adama Smitha – wyjaśnia, dlaczego doszło do rewolucji przemysłowej – wyjaśnia, jakie korzyści i zagrożenia wiązały się z mechanizacją produkcji	– stosuje pojęcia: <i>arystokracja pieniądza, kameralizm, fizjokratyzm, leseferyzm</i> – przedstawia skutki społeczne przemian gospodarczych w	– lokalizuje w czasie opatentowanie tzw. latającego czółenka (1733) – omawia nowe idee ekonomiczne, które pojawiły się w XVIII w.	– ocenia skutki społeczne rewolucji przemysłowej w XVIII w.

		– przedstawia skutki rewolucji przemysłowej – omawia wpływ zastosowania maszyny parowej na rozwój przemysłu w Wielkiej Brytanii	– wyjaśnia, dlaczego rewolucja przemysłowa rozpoczęła się w Wielkiej Brytanii	Wielkiej Brytanii w XVIII w. – omawia zmiany w sposobach produkcji włókienniczej		
Oświeceni e	Geneza oświecenia Główne idee oświeceniowe Sztuka czasów oświecenia	– stosuje pojęcia: <i>oświecenie, absolutyzm, oświecony, trójpodział władzy</i> – identyfikuje postać Karola Monteskiusza – lokalizuje w czasie oświecenie w Europie – wyjaśnia, jaką rolę odgrywała edukacja w okresie oświecenia	– stosuje pojęcia: <i>racjonalizm, empiryzm, umowa społeczna, klasycyzm, ateizm</i> – charakteryzuje główne idee oświeceniowe – charakteryzuje poglądy polityczne filozofów i myślicieli oświecenia – wyjaśnia, jaką rolę w państwie miał odgrywać władca oświecony	– identyfikuje postacie: Denisa Diderota, Andersa Celsjusza, Johna Locke’a, Woltera, Wolfganga Amadeusza Mozarta – przedstawia założenia, jakie względem <i>Wielkiej encyklopedii francuskiej</i> mieli jej twórcy	– identyfikuje postacie, Jacques’a i Josepha Montgolfier, – przedstawia osiągnięcia naukowe epoki oświecenia – wyjaśnia, jakie znaczenie miał rozwój prasy w epoce oświecenia	– ocenia skutki zmian wprowadzonych w okresie oświecenia dla dalszego rozwoju nauki i kultury – przedstawia, jakiego społeczeństwa oczekiwali oświeceniowi myśliciele
Powstanie Stanów Zjednoczo nych	Kolonie brytyjskie w Nowym Świecie Konflikt z władzami brytyjskimi Wojna o niepodległość Konstytucja Stanów Zjednoczonych	– stosuje pojęcia: <i>państwo federacyjne, Kongres, Izba reprezentantów, Senat</i> – lokalizuje w czasie ogłoszenie Deklaracji niepodległości (4 VII 1776), przyjęcie konstytucji Stanów Zjednoczonych (1787) – identyfikuje postać Jerzego Waszyngtona – wymienia przyczyny konfliktu mieszkańców kolonii z władzami brytyjskim Deklaracji niepodległości	– stosuje pojęcia: <i>Karta Praw, republikanie, demokraci, cenzus majątkowy</i> – identyfikuje postacie: Kazimierza Pułaskiego, Tadeusza Kościuszki – przedstawia rozwiązania ustrojowe przyjęte w konstytucji Stanów Zjednoczonych – wymienia instytucje charakterystyczne dla ustroju Stanów Zjednoczonych	– stosuje pojęcie <i>ustawa stemplowa</i> – identyfikuje postać Thomasa Jeffersona – wyjaśnia, dlaczego wydarzenia w Bostonie stały się impulsem do otwartego buntu – omawia przebieg wojny o niepodległość Stanów Zjednoczonych – omawia założenia Karty Praw, Deklaracji Niepodległości	– identyfikuje postać Thomasa Paine’a – wyjaśnia, jaką rolę w konflikcie między kolonistami a metropolią odgrywały Kongresy Kontynentalne – wymienia kompetencje prezydenta określone w konstytucji Stanów Zjednoczonych	– ocenia, jaką rolę w toczonych działaniach odegrało ogłoszenie Deklaracji niepodległości – wyjaśnia, na czym polegał system dwupartyjny w USA

Rewolucja francuska	Francja za Ludwika XVI Zwołanie Stanów Generalnych Wybuch rewolucji Zmiana ustroju Francji	– stosuje pojęcia: <i>Deklaracja praw człowieka i obywatela, monarchia konstytucyjna</i> – lokalizuje w czasie: szturm na Bastylie (14 VII 1789), uchwalenie Deklaracji praw człowieka i obywatela (VIII 1789) – identyfikuje postać Ludwika XVI – wymienia najważniejsze postanowienia Deklaracji praw człowieka i obywatela	– stosuje pojęcia: <i>Stany Generalne, burżuazja, Zgromadzenie Narodowe, jakobini, kordelierzy</i> – identyfikuje postacie: Marii Antoniny, Maximiliena Robespierre’a, Georges’a Dantona – omawia strukturę społeczeństwa stanowego – przedstawia wydarzenia związane z wybuchem rewolucji we Francji – wymienia pierwsze reformy konstytuanty	– stosuje pojęcia: <i>Zgromadzenie Konstytucyjne (konstytuanta)</i>, – lokalizuje w czasie: ogłoszenia pierwszej konstytucji francuskiej (IX 1791) – wymienia cele polityczne i społeczne stanu trzeciego – wyjaśnia, w jakich okolicznościach powołano Zgromadzenie Narodowe	– stosuje pojęcie <i>sankiuloci</i> – charakteryzuje sytuację wewnętrzną i zewnętrzną Francji za panowania Ludwika XVI – wyjaśnia, w jakich okolicznościach zwołano Stany Generalne – przedstawia zmiany ustrojowe i społeczne, jakie wprowadziła konstytucja z 1791	– ocenia stosunek Ludwika XVI do wydarzeń rewolucyjnych
Republika Francuska	Wojna z Austrią i Prusami Upadek monarchii Dyktatura jakobinów Przewrót termidoriański i dyktariat Znaczenie rewolucji	– stosuje pojęcia: <i>dyktatura jakobinów, wielki terror, przewrót termidoriański</i> – identyfikuje postać Maximiliena Robespierre’a – przedstawia cechy charakterystyczne dyktatury jakobinów – przedstawia skutki rewolucji francuskiej	– stosuje pojęcia: <i>Konwent Narodowy, Komitet Ocalenia Publicznego, Trybunał rewolucyjny, dyktariat</i> – lokalizuje w czasie: proklamowanie republiki we Francji (IX 1792) – identyfikuje postać Georges’a Dantona – omawia okoliczności upadku monarchii we Francji	– stosuje pojęcia: <i>żyrondyści, górale, „bagny”, powstanie w Wandei</i> – przedstawia przyczyny wojny rewolucyjnej Francji z Austrią i Prusami – wyjaśnia, jak doszło do przewrotu termidoriańskiego i jakie były jego konsekwencje	– omawia powstania w Wandei (1793) – przedstawia reakcję państw europejskich na egzekucję Ludwika XVI – omawia okoliczności, w jakich doszło do wprowadzenia dyktatury jakobinów	– ocenia znaczenie rewolucji francuskiej z perspektywy politycznej, gospodarczej i społecznej
Od konsultatu do cesarstwa	Rządy dyktariatu Koniec I koalicji antyfrancuskiej Przejęcie władzy przez Napoleona Reformy Napoleona	– stosuje pojęcie <i>Kodeks Napoleona</i> – identyfikuje postać Napoleona Bonaparte – wymienia reformy Napoleona Bonaparte	– stosuje pojęcia: <i>dyktariat, konsulat, „bitwa trzech cesarzy”</i> – identyfikuje postacie: Franciszka II, Aleksandra I – charakteryzuje rządy dyktariatu i konsultatu	– stosuje pojęcia: <i>konkordat, plebiscyt, republiki siostrzane, Związek Reński</i> – wskazuje na mapie państwa II i III koalicji antyfrancuskiej	– wyjaśnia, jaką rolę odegrał Napoleon Bonaparte w okresie rządów dyktariatu – przedstawia okoliczności	– ocenia rolę i działalność Napoleona Bonaparte w okresie dyktariatu i konsultatu

	Napoleon cesarzem Francuzów Wojna z III koalicją	– wyjaśnia, jakie znaczenie miało wprowadzenie Kodeksu Napoleona i ogłoszenie się Cesarzem Francuzów	– opisuje okoliczności objęcia władzy we Francji przez Napoleona (wskazując na związki przyczynowo-skutkowe w ramach tego procesu) – wyjaśnia, jakie znaczenie dla przebiegu wojny miała bitwa pod Austerlitz	– przedstawia postanowienia pokoju z Campo Formio – przedstawia przyczyny, przebieg i skutki wyprawy Napoleona do Egiptu – wymienia postanowienia pokoju w Preszburgu	zakończenia wojny Francji z I koalicją antyfrancuską – omawia przebieg wojny Francji z III koalicją antyfrancuską	antynapoleońskich odegrała Wielka Brytania
Szczyt potęgi i upadek Napoleona	Wojna z IV koalicją Szczyt potęgi napoleońskiej Przyczyny wojny z Rosją Wyprawa na Moskwę Upadek Napoleona „Sto dni” Napoleona	– stosuje pojęcia <i>blokada kontynentalna</i> , <i>Wielka Armia</i> – wymienia przyczyny wojny Napoleona I z Rosją – wymienia konsekwencje klęski Napoleona I w 1814 r.	– stosuje pojęcia: <i>taktyka spalonej ziemi</i> , „ <i>bitwa narodów</i> ”, „ <i>sto dni</i> ” <i>Napoleona</i> – wymienia postanowienia pokoju w Tyłży – wyjaśnia, z czego wynikała potęga Wielkiej Armii – przedstawia konsekwencje bitwy pod Lipskiem i pod Waterloo	– stosuje pojęcie „ <i>druga wojna polska</i> ” – przedstawia militarne osiągnięcia Napoleona I – omawia przebieg wyprawy Napoleona I na Moskwę – przedstawia czynniki, które zadecydowały o klęsce wyprawy moskiewskiej	– przedstawia przebieg wojny Francji z IV koalicją antyfrancuską – wyjaśnia, dlaczego społeczeństwo francuskie poparło powrót Napoleona w 1815 r.	ocenia, która z bitew stoczonych przez Napoleona w latach 1812–1815 najsilniej wpłynęła na losy Europy – ocenia znaczenie epoki napoleońskiej dla Europy – wyjaśnia, dlaczego Napoleon uchodzi za jednego z najwybitniejszych dowódców
Rozdział VI. Kryzys i upadek Rzeczypospolitej						
Czasy saskie	Wzrost potęgi sąsiadów Rzeczypospolitej Początki panowania Augusta II Mocnego Wielka wojna północna Sejm Niemy i jego znaczenie Podwójna elekcja 1733 roku Panowanie Augusta III	– stosuje pojęcia: <i>Sejm Niemy</i> , <i>Collegium Nobilium</i> – identyfikuje postacie: Augusta II Mocnego, Augusta III, Stanisława Leszczyńskiego Stanisława Konarskiego, – wymienia cele polityczne, jakie przyświecały Augustowi II Mocnemu	– stosuje pojęcia <i>państwo policyjne</i> , <i>Familia</i> – wyjaśnia, co skłoniło XVIII-wiecznych władców absolutnych do podjęcia reform w ich państwach – przedstawia sytuację wewnętrzną w Rzeczypospolitej w okresie wielkiej wojny północnej – omawia ingerencję mocarstw w wewnętrzne sprawy Rzeczypospolitej	– identyfikuje postać Fryderyka I Hohenzollerna – przedstawia osiągnięcia Piotra I Wielkiego, Katarzyny II, Fryderyka Wilhelma I, Fryderyka II Wielkiego, Marii Teresy, Józefa II – omawia zaangażowanie Rzeczypospolitej	– wyjaśnia, na czym polegał kryzys parlamentaryzmu polskiego za panowania Augusta III – wyjaśnia, w jakich okolicznościach tron w Rzeczypospolitej objął August II Mocny oraz August III	– ocenia politykę władców Rosji, Prus i Austrii w okresie absolutyzmu oświeconego – charakteryzuje sposób sprawowania władzy przez obu królów z dynastii Wettinów

				w wielką wojnę północną		
Początki panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego	Nowy układ sił Ostatnia elekcja Stanisława Augusta Poniatowskiego Sprawa dysydentów Konfederacja barska I rozbiór Rzeczypospolitej Sejm rozbiorowy	– stosuje pojęcia: <i>prawa kardynalne, konfederacja barska, Komisja Edukacji Narodowej</i> – lokalizuje w czasie i przestrzeni I rozbiór Rzeczypospolitej (1772) – charakteryzuje reformy pierwszych lat panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego – wymienia prawa kardynalne	– stosuje pojęcia: <i>Familia, sejm skonfederowany, dysydenci, Rada Nieustająca</i> – identyfikuje postacie: Tadeusza Rejtana, Kazimierza Pułaskiego – wymienia postanowienia sejmu porozbiorowego z lat 1773–1775 – opisuje zmiany terytorialne, społeczne i gospodarcze, jakie przyniósł I rozbiór Rzeczypospolitej	– stosuje pojęcie <i>konfederacja w Radomiu</i> – wymienia reformy sejmu konwokacyjnego przedstawia przyczyny, przebieg i skutki konfederacji barskiej – omawia okoliczności przeprowadzenia I rozbioru Rzeczypospolitej	– omawia układ sił politycznych u schyłku panowania Augusta III – wyjaśnia, dlaczego Katarzyna II zdecydowała się osadzić na polskim tronie Stanisława Poniatowskiego – wyjaśnia, komu i dlaczego zależało na uchwaleniu tzw. praw kardynalnych	– ocenia reformy sejmu konwokacyjnego i pierwszych lat panowania Stanisława Augusta Poniatowskiego – ocenia wpływ Rosji na politykę wewnętrzną w Rzeczypospolitej – ocenia skutki I rozbioru Rzeczypospolitej
Oświecenie w Rzeczypospolitej	Początki oświecenia na ziemiach polskich Edukacja i nauka Mecenat królewski Literatura	– stosuje pojęcie <i>oświecenie stanisławowskie</i> – wymienia utworzenie Collegium Nobilium (1740), założenie Szkoły Rycerskiej (1765), powołanie Komisji Edukacji Narodowej (1773) – identyfikuje postać Stanisława Konarskiego	– stosuje pojęcie <i>obiady czwartkowe</i> – charakteryzuje mecenat królewski w okresie oświecenia – identyfikuje postacie: Marcella Bacciarellego, Bernarda Belotta Canaletta Stanisława Staszica, Ignacego Krasickiego, Wojciecha Bogusławskiego, Juliana Ursyna Niemcewicza	– stosuje pojęcia: <i>Towarzystwo do Ksiąg Elementarnych</i> , – omawia początki oświecenia na ziemiach polskich – omawia rozwój edukacji – przedstawia działalność i znaczenie Teatru Narodowego	– lokalizuje w czasie rozpoczęcie wydawania <i>Monitora</i> (1765) – wyjaśnia, jakie funkcje miała pełnić literatura w okresie oświecenia w Polsce – przedstawia rozwój nauki w okresie oświecenia w Polsce	– ocenia wpływ Stanisława Augusta Poniatowskiego na rozwój kultury oświecenia w Polsce
Sejm Wielki	Początek obrad sejmu Pierwsze reformy Uchwalenie Konstytucji 3 maja Konfederacja targowicka	– stosuje pojęcia: <i>Sejm Wielki (Sejm Czteroletni), konfederacja targowicka</i> – lokalizuje w czasie uchwalenie Konstytucji 3 maja (1791), II	– identyfikuje postacie Stanisława Staszica, Hugona Kołłątaja, Ignacego Potockiego, Józefa Poniatowskiego – wyjaśnia, w jakich okolicznościach zwołano Sejm Wielki	– stosuje pojęcia: <i>ofiara wieczysta rządu królewsko-ambadorskie, czarna procesja</i> – identyfikuje postacie: Stanisława Małachowskiego, K	– wyjaśnia, w jakich okolicznościach wewnętrznych i zewnętrznych doszło do zwołania Sejmu Wielkiego	– ocenia dorobek Sejmu Wielkiego – ocenia wpływ reform sejmowych z 1791 r. na ustrój Rzeczypospolitej – ocenia znaczenie Konstytucji 3 maja

	Wojna w obronie konstytucji	rozbiór Rzeczypospolitej (1793) – identyfikuje postacie: Katarzyny II, Stanisława Augusta Poniatowskiego, Tadeusza Kościuszki – wymienia reformy Sejmu Wielkiego – wymienia postanowienia Konstytucji 3 maja	– charakteryzuje reformy Sejmu Wielkiego – przedstawia zmiany ustrojowe i społeczne wprowadzone na mocy Ustawy rządowej – przedstawia okoliczności w jakich doszło do II rozbioru Rzeczypospolitej	N Sapiehy, S Sz Potockiego, F K Branickiego, S Rzewuskiego, – wyjaśnia, na czym polegały rządy królewsko-ambadorskie – przedstawia okoliczności uchwalenia Konstytucji 3 maja	– wyjaśnia, w jakich okolicznościach Sejm Wielki przekształcił się w Sejm Czteroletni – omawia okoliczności zawiazania konfederacji targowickiej – przedstawia przebieg wojny w obronie Konstytucji 3 maja	dla dalszych dziejów Polski – ocenia postawę uczestników konfederacji targowickiej – ocenia postawę Stanisława Augusta Poniatowskiego w czasie wojny w obronie konstytucji
Upadek Rzeczypospolitej	Rzeczpospolita po II rozbiore Wybuch powstania Insurekcja kościuszkowska Upadek powstania III rozbiór Rzeczypospolitej i jego skutki	– stosuje pojęcie <i>insurekcja</i> – przedstawia przyczyny wybuchu powstania kościuszkowskiego – omawia skutki upadku powstania kościuszkowskiego i okoliczności III rozbioru	– stosuje pojęcie <i>Uniwersał połaniecki</i> – przedstawia osiągnięcia Tadeusza Kościuszki – omawia przebieg insurekcji, wymienia postanowienia Uniwersału połanieckiego – przedstawia zmiany terytorialne, jakie przyniósł III rozbiór Rzeczypospolitej	– stosuje pojęcie <i>Rada Najwyższa Narodowa</i> – charakteryzuje sytuację w Rzeczypospolitej po II rozbiore – wyjaśnia, jakie znaczenie dla przebiegu powstania miał akt insurekcji Tadeusza Kościuszki	– charakteryzuje przyczyny upadku Rzeczypospolitej – porównuje poszczególne rozbiory	– ocenia znaczenie powstania kościuszkowskiego dla polskiej myśli niepodległościowej – ocenia szanse na zwycięstwo powstania kościuszkowskiego
Polacy w wojnach napoleońskich	Utworzenie Legionów Polskich Walki we Włoszech Znaczenie Legionów Polskich	– stosuje pojęcie <i>Legiony Polskie</i> – identyfikuje postacie: Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego – omawia organizację Legionów Polskich we Włoszech	– przedstawia losy polskich legionistów podczas kampanii włoskiej i po jej zakończeniu	– opisuje udział Legionów Polskich w kampaniach wojsk napoleońskich – przedstawia konsekwencje udziału Legionów w walkach na Santo Domingo	– wyjaśnia, jakie konsekwencje dla sprawy polskiej miały postanowienia pokoju w Lunéville	– ocenia wkład Polaków w budowanie potęgi imperium Napoleona
Księstwo Warszawskie	Powstanie Księstwa Warszawskiego	– stosuje pojęcie Księstwo Warszawskie	– stosuje pojęcia: <i>dekret grudniowy</i> , <i>druga wojna polska</i> , <i>sumy bajońskie</i>	– stosuje pojęcie <i>Komisja Rządząca</i>	– wyjaśnia, dlaczego Księstwo Warszawskie nie	– ocenia, jakie znaczenie dla sprawy polskiej

	Ustrój Księstwa Warszawskiego Trudności i sukcesy Wojna z Austrią Upadek Księstwa	– lokalizuje w czasie i przestrzeni Księstwo Warszawskie (1807–1812) – identyfikuje postać Jana Henryka Dąbrowskiego – charakteryzuje ustrój Księstwa Warszawskiego	– przedstawia okoliczności powstania i problemy funkcjonowania Księstwa Warszawskiego (wskazując na związki przyczynowo-skutkowe wewnątrz tych procesów) – omawia okoliczności upadku Księstwa Warszawskiego	– omawia przebieg wojny z Austrią i jej konsekwencje – wymienia reformy społeczne zrealizowane w Księstwie Warszawskim	było w pełni suwerennym państwem – wyjaśnia, dlaczego upadek Napoleona był końcem polskich marzeń o własnym państwie	miały postanowienia pokoju w Tylży
Rozdział VII. Powrót starego ładu						
Kongres wiedeński i jego następstwa	Kongres wiedeński Święte Przymierze Wyzwolenie Grecji Rewolucja lipcowa we Francji	– stosuje pojęcia: <i>kongres wiedeński</i> , <i>Święte Przymierze</i> – wskazuje państwa decydujące i najważniejsze ustalenia Kongresu wiedeńskiego – określa, które państwa stanowiły trzon Świętego Przymierza	– przedstawia cele zwołania kongresu wiedeńskiego – wyjaśnia, jak powstał, na czym polegał i czemu miał służyć system wiedeński – przedstawia okoliczności i cele powstania Świętego Przymierza – omawia przyczyny i przebieg rewolucji lipcowej we Francji	stosuje pojęcia: <i>zasada restauracji</i> , <i>zasada legitymizmu</i> , <i>zasada równowagi europejskiej</i> , <i>karbonariusze</i> , <i>Młode Włochy</i> , <i>dekabryści</i> , <i>monarchia lipcowa</i> – przedstawia podział ziem polskich przeprowadzony na kongresie wiedeńskim – omawia zmiany na mapie politycznej Europy wywołane decyzjami kongresu wiedeńskiego	– wyjaśnia, jaki wpływ na losy Europy miały zasady polityczne ustanowione na kongresie wiedeńskim – omawia przyczyny i skutki powstania dekabrystów – omawia przebieg walk o niepodległość Grecji	– ocenia skutki polityczne decyzji podjętych na kongresie wiedeńskim – ocenia wpływ Świętego Przymierza na losy Europy po kongresie wiedeńskim
Rewolucja przemysłowa	Rewolucja przemysłowa w Europie Rozwój komunikacji Rewolucja przemysłowa w Stanach Zjednoczonych Skutki rewolucji przemysłowej	– stosuje pojęcia: <i>rewolucja przemysłowa</i> , <i>industrializacja</i> , <i>urbanizacja</i> – wyjaśnia, dlaczego transport zyskał w XIX w. tak duże znaczenie – wymienia najważniejsze	– stosuje pojęcia: <i>proletariat</i> , <i>kapitałiści</i> – identyfikuje postacie: George’a Stephensona, Samuela Morse’a – wymienia rejony Europy, w których rewolucja przemysłowa postępowała najszybciej	– wyjaśnia, dlaczego proces industrializacji w Europie nie przebiegał równomiernie – przedstawia rozwój gospodarczy i przemiany w Stanach Zjednoczonych w czasie rewolucji przemysłowej	– stosuje pojęcia: <i>społeczeństwo industrialne</i> , <i>luddyci</i> – wyjaśnia, w jaki sposób upowszechnienie kolei zmieniło życie mieszkańców Europy	– ocenia skutki rewolucji przemysłowej, wskazując przyniesione przez nią korzyści i straty – wyjaśnia, dlaczego rewolucja przemysłowa wzbudziła ogromny sprzeciw społeczny

		wynalazki pierwszej połowy XIX w.	– omawia rozwój komunikacji w pierwszej połowie XIX w.			
Nowe idee polityczne	Liberalizm Konserwatyzm Początki ruchu robotniczego Początki socjalizmu i komunizmu	– stosuje pojęcia: <i>konserwatyzm, liberalizm, socjalizm, komunizm</i> – identyfikuje postacie: Adama Smitha, Edmunda Burke’a, Karola Marksa	– stosuje pojęcia: <i>burżuazja, socjalizm utopijny, związek zawodowy, dyktatura proletariatu</i> – omawia założenia liberalizmu, konserwatyzmu, socjalizmu i komunizmu – przedstawia położenie klasy robotniczej i jego wpływ na ukształtowanie się i rozwój ruchu robotniczego	– identyfikuje postacie: François Chateaubrianda, Fryderyka Engelsa – wyjaśnia, które grupy społeczne mogły być zainteresowane realizacją postulatów konserwatystów, liberałów, a które – socjalistów i komunistów	– omawia okoliczności, w jakich narodził się ruch robotniczy – omawia postulaty socjalizmu utopijnego i wyjaśnia, dlaczego były one niemożliwe do zrealizowania	– ocenia skutki społeczne i polityczne, jakie wywołało pojawienie się nowych idei politycznych
Wiosna Ludów	Wiosna Ludów Od rewolucji lipcowej do cesarstwa we Francji Rewolucja wiedeńska Powstanie węgierskie Wiosna Ludów w Prusach i krajach niemieckich Wiosna Ludów w krajach włoskich Udział Polaków we Wiośnie Ludów	– stosuje pojęcie <i>Wiosna Ludów</i> – lokalizuje w przestrzeni państwa, w których doszło do wystąpień Wiosny Ludów – identyfikuje postacie: Ludwika Napoleona Bonapartego (Napoleona III), Franciszka Józefa I, Józefa Bema – omawia przyczyny Wiosny Ludów – przedstawia skutki Wiosny Ludów	– stosuje pojęcia: <i>warsztaty narodowe, Parlament Frankfurcki</i> – wymienia kraje europejskie, w których Wiosna Ludów przyniosła trwałe zmiany – rozróżnia, które z wystąpień Wiosny Ludów były rewolucjami społecznymi, a które ruchami zjednoczeniowymi lub powstaniem narodowymi	– stosuje pojęcie <i>bankiety</i> – omawia przebieg i skutki Wiosny Ludów w Austrii i na Węgrzech – wyjaśnia, dlaczego Wiosna Ludów we Francji nie przyniosła oczekiwanych rezultatów – wyjaśnia, dlaczego powstanie węgierskie w czasie Wiosny Ludów poniosło klęskę	– przedstawia, jak zmieniała się sytuacja polityczna we Francji podczas Wiosny Ludów – wyjaśnia, na czym polegała postępowość reform II Republiki Francuskiej – opisuje przebieg i skutki Wiosny Ludów w państwach włoskich i w Prusach	– oceni trwałość reform i zmian ustrojowych wprowadzonych w czasie Wiosny Ludów – omawia udział Polaków w europejskiej Wiośnie Ludów
Rozdział VIII. Polacy po kongresie wiedeńskim						
Ład wiedeński na ziemiach polskich	Nowy podział ziem polskich Zabór pruski Rzeczpospolita Krakowska	– stosuje pojęcia: <i>Rzeczpospolita Krakowska, Wielkie Księstwo Poznańskie,</i>	– stosuje pojęcia: <i>germanizacja, uwłaszczenie, ziemie zabrane</i>	– stosuje pojęcia: <i>filomaci, filareci, reforma regulacyjna</i> – omawia zmiany wprowadzone na	– przedstawia sytuację społeczną w zaborze rosyjskim,	– ocenia, w którym zaborze sytuacja Polaków wyglądała najkorzystniej pod

	Galicja Polska nauka i oświata w pierwszej połowie XIX wieku	<i>Królestwo Polskie, Galicja</i> – lokalizuje w przestrzeni podział ziem polskich na kongresie wiedeńskim – przedstawia podział ziem polskich przeprowadzony na kongresie wiedeńskim	– lokalizuje w czasie: uwłaszczenie chłopów w zaborze pruskim, zniesienie pańszczyzny w Galicji – wyjaśnia, w jaki sposób funkcjonowała ograniczona autonomia w Wielkim Księstwie Poznańskim – przedstawia sposób zarządzania Galicją – wymienia instytucje polskiego życia kulturalnego	ziemiach polskich w XIX wieku – omawia ustrój Rzeczypospolitej Krakowskiej – omawia sytuację Polaków na ziemiach zabranych – omawia proces uwłaszczenia chłopów w zaborze pruskim	pruskim i austriackim – porównuje rozwój gospodarczy ziem polskich pod zaborem pruskim i austriackim – porównuje sytuację poszczególnych grup społeczeństwa polskiego pod zaborem pruskim i austriackim	względem swobód politycznych – ocenia, czy ustrój Rzeczypospolitej Krakowskiej sprzyjał rozwojowi kultury polskiej – porównuje sytuację kultury i oświaty polskiej w poszczególnych zaborach w pierwszej połowie XIX w.
Królestwo Polskie	Ustrój Królestwa Polskiego Sytuacja społeczna i gospodarcza Pierwsze spiski	– stosuje pojęcia: <i>opozycja legalna, opozycja nielegalna</i> – lokalizuje w czasie nadanie konstytucji Królestwu Polskiemu (1815) – identyfikuje postacie: Aleksandra I, Adama Jerzego Czartoryskiego – wymienia najważniejsze organizacje spiskowe działające w Królestwie Polskim	– stosuje pojęcia: <i>kaliszanie, cenzura, przewrót</i> – lokalizuje w czasie: początek konfliktu cara z polską opozycją (1820), powstanie Towarzystwa Patriotycznego (1821) – wymienia instytucje, które według konstytucji z 1815 r. sprawowały w Królestwie Polskim władzę ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą – identyfikuje postacie: Mikołaja I, Konstantego Romanowa, Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego, Józefa Zajączka	– lokalizuje identyfikuje postacie związane z powstaniem Wolnomularstwa Narodowego (1819), powstanie Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego (1825), powstanie Banku Polskiego (1828) – omawia reformy Franciszka Ksawerego Druckiego-Lubeckiego i ich skutki	– wyjaśnia, jaki status miały ziemie dawnej Rzeczypospolitej znajdujące się pod panowaniem carskiej dynastii Romanowów – opisuje, jak zmieniały się nastroje Polaków względem carskiego panowania w Królestwie	– ocenia, jakie korzyści, a jakie problemy mogło przynieść Królestwu Polskiemu położenie na pograniczu trzech mocarstw
Powstanie listopadowe	Noc listopadowa Wojna z Rosją	– stosuje pojęcie <i>noc listopadowa</i> – lokalizuje w czasie wybuch powstania	– stosuje pojęcia: <i>noc paskiewiczowska, katorga</i> – identyfikuje postacie: Mikołaja I, Konstantego	– Przedstawia przyczyny, przebieg, skutki powstania	omawia przekształcenie się Rady Administracyjnej w	– ocenia postawę przywódców powstania

	Międzynarodowa reakcja na powstanie Następstwa powstania listopadowego	listopadowego (29 XI 1830), rozpoczęcie wojny z Rosją (II 1831) – identyfikuje postacie: Piotra Wysockiego, Józefa Chłopickiego – wymienia przyczyny wybuchu powstania listopadowego – wskazuje główne etapy wojny z Rosją – wymienia represje, jakie spadły na Polaków w Królestwie Polskim po klęsce powstania listopadowego	Romanowa, Adama Jerzego Czartoryskiego, Iwana Paskiewicza – omawia sytuację w Królestwie Polskim przed wybuchem powstania listopadowego – opisuje wydarzenia nocy listopadowej – wyjaśnia, jakie znaczenie dla przebiegu wojny z Rosją miały bitwy pod Grochowem i Ostrołęką – przedstawia, jakie znaczenie dla powstania listopadowego miały obrona i kapitulacja Warszawy	listopadowego, wojny z Rosją – identyfikuje postacie: Maurycego Mochnackiego, Joachima Lelewela, Iwana Dybicza, Ignacego Prądzyńskiego, Emilii Plater, Jana Krukowieckiego – omawia postawy społeczeństwa polskiego wobec wybuchu powstania – omawia polityczne następstwa wydania Statutu Organicznego	Rząd Tymczasowy (3 XII 1830), wprowadzenie rosyjskiego kodeksu karnego (1847) – identyfikuje postacie: Michała Radziwiłła, Józefa Dwernickiego, Józefa Sowińskiego, Konstantego Ordoną – przedstawia rolę sejmu w powstaniu listopadowym – charakteryzuje działania Rządu Narodowego w czasie wojny polsko-rosyjskiej	– ocenia skutki klęski powstania listopadowego – przedstawia przykłady polityki rusyfikacyjnej po powstaniu listopadowym
Wielka Emigracja i konspiracja w kraju	Polacy po upadku powstania listopadowego Emigracyjne stronnictwa polityczne Działalność spiskowa w ziemiach polskich Polski romantyzm	– stosuje pojęcia: <i>romantyzm</i> , <i>Wielka Emigracja</i> – identyfikuje postacie: Adama Jerzego Czartoryskiego, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Zygmunta Krasińskiego, Fryderyka Chopina – lokalizuje w przestrzeni kierunek emigracji polskiej w latach 1831–1832	– stosuje pojęcie <i>emisariusz</i> – lokalizuje w czasie publikację <i>Ballad i romansów</i> Mickiewicza – omawia osiągnięcia polskiej literatury romantycznej – charakteryzuje programy organizacji politycznych Wielkiej Emigracji – wyjaśnia, w jaki sposób organizacje na emigracji utrzymywały kontakt z Polakami pod zaborami	– stosuje pojęcie <i>mesjanizm</i> – wyjaśnia, jaką rolę odegrał mesjanizm w kształtowaniu się polskiej świadomości narodowej – wymienia organizacje spiskowe wskazując obszar ich działania	– lokalizuje w czasie: powstanie Młodej Polski (1834), powstanie Związku Narodu Polskiego (1839), powstania Związku Chłopskiego (1840–1844), powołanie Centralizacji Poznańskiej (1844) – porównuje programy organizacji politycznych Wielkiej Emigracji	– ocenia rolę romantyzmu w kształtowaniu się polskiej świadomości narodowej – ocenia znaczenie Wielkiej Emigracji dla podtrzymania walki o niepodległość Polski

Wiosna Ludów na ziemiach polskich	Rabacja galicyjska Powstanie krakowskie w 1846 roku Wiosna Ludów w Wielkopolsce Wiosna Ludów w Galicji	– stosuje pojęcie <i>rabacja</i> – omawia Wiosnę Ludów w Wielkopolsce – wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do rabacji galicyjskiej omawia skutki Wiosny Ludów w Galicji	– lokalizuje w czasie: powstanie krakowskie (II 1846), likwidację Rzeczypospolitej Krakowskiej (XI 1846), zniesienie pańszczyzny w Galicji (IV 1848) – identyfikuje postacie: Jakuba Szeli, Ludwika Mierosławskiego	– omawia kapitulację sił polskich w Wielkopolsce – omawia przebieg i skutki powstania krakowskiego – przedstawia przebieg Wiosny Ludów w zaborze pruskim i Galicji	– identyfikuje postać Wacława Zaleskiego – wyjaśnia, dlaczego planowane na 1846 r powstanie narodowe w trzech zaborach miało w praktyce bardzo ograniczony zasięg	– ocenia wpływ Wiosny Ludów na kształtowanie się świadomości narodowej Polaków
-----------------------------------	---	---	--	--	--	--

2. SPOSOBY SPRAWDZANIA WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI

- Pisemne formy sprawdzania wiedzy (sprawdziany obejmujące szerszy zakres materiału zazwyczaj z jednego działu, kartkówki zapowiedziane i niezapowiedziane- materiał z 3 ostatnich lekcji, uczeń może również otrzymać ocenę z pracy z mapą, źródłem pisanym, źródłem ikonograficznym)
- Odpowiedzi ustnej (uczeń odpowiada z ławki, możliwość odpowiedzi poza forum klasy, jeśli istnieją wskazania)
- Działania projektowe (projekty grupowe, indywidualne)
- Dokumentowanie procesu nabywania wiedzy i umiejętności (zeszyt, teczka pracy, portfolio)
- Uczeń w każdym półroczu powinien uzyskać minimum jedną ocenę z każdego zrealizowanego działu (sprawdzian, kartkówka)
- Zadania domowe: obowiązkowe zadania są wpisywane do dziennika- sprawdzana jest systematyczność wykonywania zadań (+, -). Nauczyciel może dodatkowo wyznaczyć zadania na ocenę (skala ocen od 1 do 6).

3. KRYTERIA OCENIANIA BIEŻĄCEGO

Ocenianie bieżące ma na celu ukazanie postępów ucznia oraz udzielenie mu informacji zwrotnej na temat opanowania przez niego wiedzy i umiejętności. Może ono mieć formę oceny cyfrowej w skali 1-6, oceny wyrażonej w procentach % (0-100%) lub informacji zwrotnej.

Przygotowanie ucznia do lekcji obejmuje:

- ✓ Prowadzenie zeszytu przedmiotowego

- ✓ Posiadanie podręcznika
- ✓ Znajomość zakresu tematycznego z 3 ostatnich lekcji
- ✓ Odrobione zadanie domowe, jeśli było zadane

Uczeń ma prawo do zgłoszenia nieprzygotowania w sytuacji awaryjnej, jest to odnotowane symbolem **X** w dzienniku.

Brak zeszytu, podręcznika również odnotowuje się w dzienniku – symbolem **bm**.

Użycie urządzeń elektronicznych bez zgody nauczyciela odnotowane jest w dzienniku symbolem **T**.

Powyższe symbole uwzględniane wyłącznie przy ocenie z zachowania.

Uczeń ma prawo korzystać z urządzeń elektronicznych wyłącznie za zgodą nauczyciela prowadzącego oraz z uwagi na stan zdrowia, na pisemny wniosek rodzica / opiekuna prawnego.

- Kryteria oceniania odpowiedzi ustnych

Przy odpowiedzi ustnej ocenianiu podlega:

Zrozumienie tematu

Zawartość merytoryczna

Argumentacja

Wyrażanie sądów

Stosowanie adekwatnej terminologii

Umiejętność korzystania z mapy historycznej.

Kryteria oceny za odpowiedź mają uwzględniać: koncepcję wypowiedzi, znajomość pojęć i postaci związanych z omawianym zagadnieniem oraz poprawność językową

- Kryteria oceniania prac pisemnych

Sprawdziany zapowiadane są co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem. Uczniowie otrzymują zagadnienia do sprawdzianu na przedmiotowych grupach Teams

Jeśli uczeń był nieobecny podczas pierwszego terminu sprawdzianu w dzienniku pojawi się adnotacja **U-uzupełnij**. Uczeń ma obowiązek napisać zaległy sprawdzian po ustaleniu terminu z nauczycielem. Jeśli uczeń nie napisze zaległego sprawdzianu w ustalonym terminie nauczyciel ma prawo sprawdzić wiedzę z tego zakresu podczas najbliższej lekcji, na której uczeń jest obecny.

Nauczyciel ma obowiązek ocenić prace uczniów w terminie 14 dni od ich napisania.

Niesamodzielność podczas sprawdzianów/kartków:

Uczeń konsultujący się z innym uczniem, uczeń posługujący się niedozwolonymi pomocami naukowymi (w tym urządzenia elektroniczne), chowający/niszczący swoją pracę otrzymuje uwagę z zachowania w kryterium właściwe zachowanie podczas zajęć edukacyjnych jak również ma obowiązek ponownego jej napisania.

Przeliczenie kryteriów procentowych na stopnie odbywa się według następującej skali

Celujący (6): 98% - 100%

Bardzo dobry (5): 85% -97%

Dobry (4): 70%-84%

Dostateczny (3): 50%-69%

Dopuszczający (2):30%-49%

Niedostateczny (1): 0%-29%

4. ZASADY PONOWNEGO USTALANIA STOPNIA:

- Uczeń ma prawo do poprawy oceny ze sprawdzianu i zapowiedzianej kartkówki minimum jeden raz o ile nauczyciel nie wskaże więcej.
- Ponowne ustalenie oceny musi nastąpić w terminie 2 tygodni od oddania pracy i nie musi być przeprowadzone w takiej samej formie jak pierwotna.
- Ponowne ustalenie oceny w przypadku oceny niedostatecznej jest obowiązkowe co najmniej raz.
- W dzienniku elektronicznym odnotowuje się cały proces ponownego ustalania oceny, a pod uwagę brany jest najwyższy stopień.
- Uczeń w każdym półroczu powinien uzyskać minimum jedną oceną z każdego zrealizowanego działu (sprawdzian, kartkówka, projekt).

5. WARUNKI I TRYB OTRZYMANIA WYŻSZEJ NIŻ PRZEWIDYWANA ROCZNEJ OCENY KLASYFIKACYJNEJ:

- Na miesiąc przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem rady pedagogicznej nauczyciel informuje ucznia i jego rodziców o przewidywanej dla niego niedostatecznej rocznej ocenie klasyfikacyjnej lub nieklasyfikowaniu (za pomocą dziennika elektronicznego poprzez wpis w odpowiedniej rubryce- ocena przewidywana).
- Na dwa tygodnie przed rocznym klasyfikacyjnym zebraniem rady pedagogicznej nauczyciel informuje ucznia i jego rodziców o przewidywanej dla niego rocznej ocenie klasyfikacyjnej z historii (za pomocą dziennika elektronicznego poprzez wpis w odpowiedniej rubryce- ocena przewidywana).
- Ustalona roczna ocena klasyfikacyjna nie może być niższa niż ocena przewidywana.
- Uzyskanie wyższych niż przewidywane rocznych ocen klasyfikacyjnych jest możliwe dla każdego ucznia, który wyrazi taką chęć. Systematyczność odrabiania zadań domowych jest brana pod uwagę, jeśli uczeń chce otrzymać ocenę wyższą niż przewidywana.

Podstawą do podwyższenia oceny klasyfikacyjnej jest uzyskanie przez ucznia poziomu wiedzy wskazanego w wymaganiach edukacyjnych na daną ocenę. Ocena poziomu wiedzy odbywa się w formie pisemnej.

- Uczeń powinien zgłosić nauczycielowi chęć uzyskania oceny wyższej w terminie maksymalnie tygodnia od otrzymania oceny przewidywanej.